

APENHEULS IMPACT 2025

Zo veel meer dan het leukste
dagje uit tussen de apen

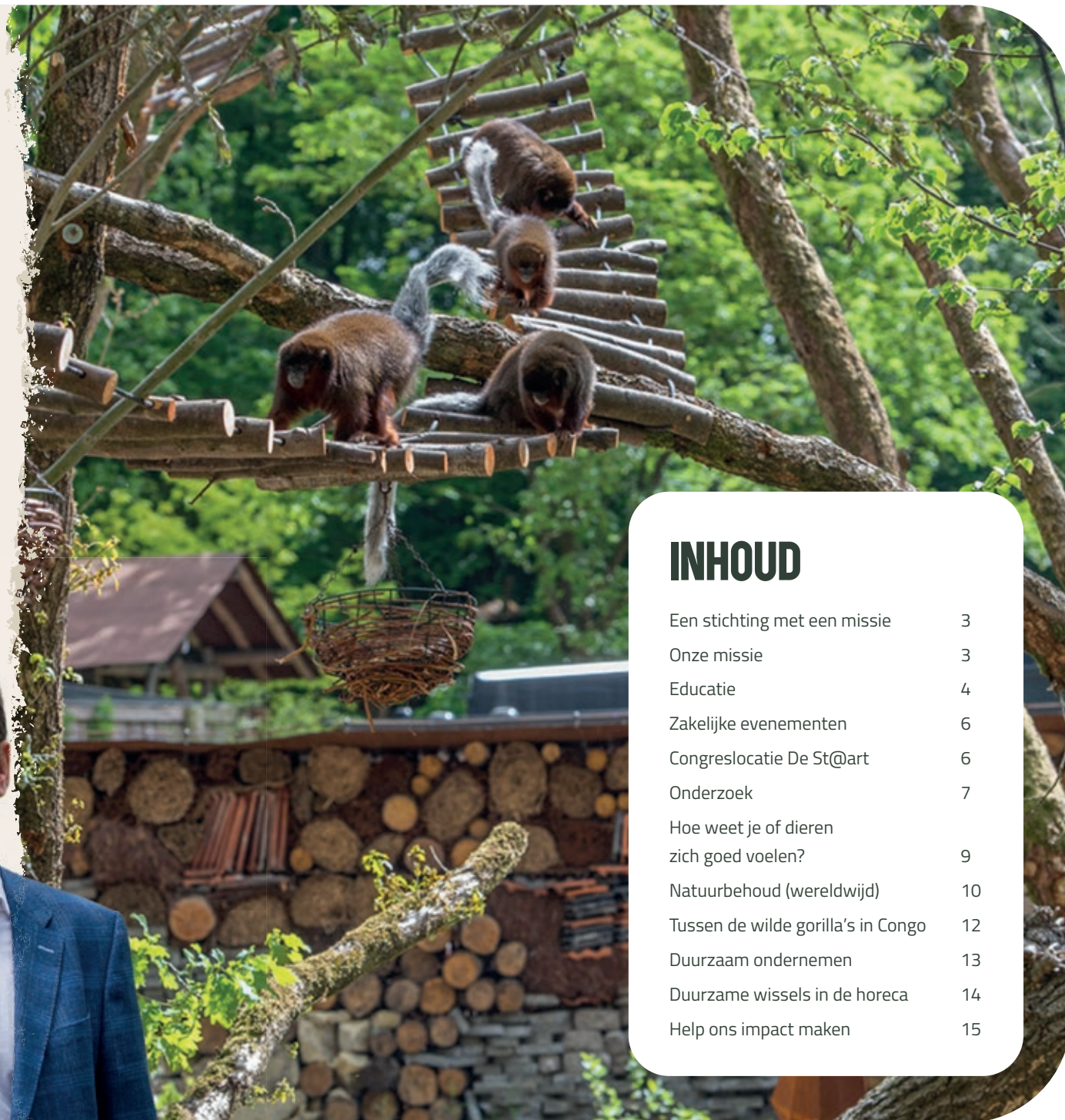
VOORWOORD

Stichting Apenheul heeft een missie. Een missie die bij onze oprichting in 1971 al belangrijk was en dat nog steeds is: goed zorgen voor onze aarde. Dit willen wij meegeven aan de honderdduizenden bezoekers, jong en oud, en zakelijke gasten die ons park jaarlijks bezoeken. Onze gepassioneerde medewerkers zetten zich hier met hart en ziel voor in, dag in, dag uit. Voor je ligt het Impact Report 2025. Een prachtig naslagwerk om je te laten zien wat ik elke dag zie: wat een verschil wij samen kunnen maken voor een betere wereld!

Ik wens je veel leesplezier.

Roel Welsing

Roel Welsing,
Directeur Stichting Apenheul

INHOUD

Een stichting met een missie	3
Onze missie	3
Educatie	4
Zakelijke evenementen	6
Congreslocatie De St@art	6
Onderzoek	7
Hoe weet je of dieren zich goed voelen?	9
Natuurbehoud (wereldwijd)	10
Tussen de wilde gorilla's in Congo	12
Duurzaam ondernemen	13
Duurzame wissels in de horeca	14
Help ons impact maken	15

EEN STICHTING MET EEN MISSIE

Apenheul: een prachtig, groen dierenpark waar jaarlijks zo'n 500.000 mensen een onvergetelijk dagje uit beleven! Maar we zijn zo veel meer dan een leuk dagje uit.

We willen namelijk impact maken. Op het vlak van educatie, natuurbehoud (wereldwijd) en soortbehoud. We ondersteunen alle sustainable development goals van de Verenigde Naties: zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Hiervan hebben we er zeven geselecteerd waarbinnen wij impact kunnen maken. Het gaat niet alleen om de cijfers, maar vooral om de verhalen die we vertellen over dieren en natuur; een essentieel onderdeel van onze missie. In Apenheuls Impact 2025 lees je wat we het afgelopen jaar hebben gedaan en gerealiseerd!

De zeven VN doelen waar wij ons op richten.

ONZE MISSIE

Apenheul is een stichting zonder winst-oogmerk. We willen liefde voor dieren en natuur stimuleren bij onze bezoekers en zakelijke gasten. Binnen én buiten Apenheul. We werken wereldwijd aan natuurbehoud en ondernemen zo duurzaam mogelijk. De natuur staat immers onder grote druk: veel diersoorten worden met uitsterven bedreigd en er verdwijnt steeds meer natuur.

EDUCATIE

Het vertellen van verhalen over dieren en natuur is een essentieel onderdeel van onze missie. We zien de apen in Apenheul als ambassadeurs van hun soortgenoten in het wild. We vertellen onze bezoekers meer over de dieren hier, maar ook over hun soortgenoten en de situatie in het wild. Met als doel dat zij net zo verwonderd raken door dieren en natuur als wij. En dat dat leidt tot duurzamer gedrag bij al onze bezoekers.

Hoe we dat doen? In het park vertellen we meer over dieren en natuur tijdens presentaties, educatieve activiteiten en rondleidingen. Ook op educatieve borden in het park is een schat aan informatie te vinden. Met (interactieve) speelelementen brengen we onze jongste bezoekers spelenderwijs iets bij over de dieren en natuur. Verder komen jaarlijks veel schoolklassen naar Apenheul die hier een educatief programma volgen. We gaan zelf bij scholen langs om daar ons verhaal te vertellen en begeleiden stagiairs en onderzoekers uit het MBO, HBO en WO tijdens hun studie en/of onderzoek. Tot slot worden bij zakelijke events Apenheulexperts ingezet als spreker.

Zoals deze hinkelbaan, waar je ervaart hoe ver een sifaka kan springen!

OVERALL POSITIEF EFFECT:

93,8%

van de bezoekers
vond hun bezoek aan
Apenheul **leerzaam**

85,1%

van de bezoekers had
na hun bezoek **meer
interesse in de natuur**

EDUCATIEVE PROGRAMMA'S

VOOR PRIMAIR
ONDERWIJS

- ▶ Groep 1-2-3: **Help, de apen zijn zoek & Spiegeltje**, spiegeltje aan de wand
- ▶ Groep 3-4: **Hoe praten apen met elkaar?**
- ▶ Groep 5-6: **Hoe communiceren apen?**
- ▶ Groep 7-8: **Red de apen!**
- ▶ Groep 7: **Apentrots** in samenwerking met de gemeente Apeldoorn, CJG Apeldoorn en Sportservice

10
BASISSCHOLEN

volgden een educatief
programma

31 **BASISSCHOLEN
NAMEN DEEL
AAN APENTROTS**

lesprogramma over gezonde leefstijl

36 **GIDSEN
INGEZET**

tijdens educatieve programma's
voor basisscholen

9.542

kinderen ontdekten
Apenheul tijdens

**EEN SCHOOLREIS
OF RONDELEIDING**

11 **MIDDELBARE
SCHOLEN**
volgden een educatief
programma

31 **GIDSEN
INGEZET**
tijdens educatieve programma's
voor middelbare scholen

EDUCATIEVE PROGRAMMA'S

VOOR VOORTGEZET
ONDERWIJS

- ▶ Wat is gedrag?
- ▶ Jong geleerd
- ▶ Onderzoeksmethode

ZAKELIJKE EVENEMENTEN

BIJ **11%** van de zakelijke events zijn
**APENHEULEXPERTS
INGEZET ALS SPREKER**

EEN GREEP UIT DE ONDERWERPEN

Roel Welsing (Directeur Stichting Apenheul):

- Een leuk dagje uit én een groene missie: (hoe) gaat dat samen?

Marloes van Elderen (Dierenarts)

- Diergeneeskundige zorg in een apenpark: pionieren met passie
- Kanker bij apen

Lisette van den Berg (Coördinator Onderzoek & Dierenwelzijn):

- De apenrots - Leiderschap en gedrag bij apen
- Hoe apen omgaan met stress; een lezing over balans en welzijn
- Observeren van gedrag

CONGRESLOCATIE DE ST@ART

Voor duurzame events

- CO2-neutraal kantoor- en congresgebouw
- Vloerbedekking van gerecyclede spijkerbroeken en autobanden
- Warmte- en koude-opslag voor klimaatbeheersing
- Automatisch dimmende verlichting per werkplek
- Dak voorzien van 254 zonnepanelen

*Een onvergetelijke dag én
een goed gevoel: ook van ieder zakelijke
evenement gaat een deel van de
opbrengst naar de bescherming van
apen in het wild!*

ONDERZOEK

Dankzij (gedrags)onderzoek leren we meer over de diersoorten in Apenheul, waarvan vele bedreigd zijn. Dat is belangrijk, omdat in het wild vaak maar kleine populaties leven en onderzoek daar moeilijk kan zijn. Daardoor is kennis vaak schaars. Extra onderzoek is dus nodig om vragen te beantwoorden die we in het wild niet kunnen onderzoeken. Op die manier dragen onderzoeken in en door Apenheul (in)direct bij aan de bescherming van dieren in het wild en hun leefgebieden.

Naast dat we zelf onderzoek verrichten, faciliteren we ook onderzoek van externe onderzoekers én werken we samen met diverse wetenschappelijke instituten en hogescholen.

**AANTAL UREN
AAN ONDERZOEK
VERRICHT:**

16.328

in en door apenheul
(er zitten 8.766 uren
in 1 jaar)

STUDENTEN, STAGIAIRES EN ONDERZOEKERS

BIJDRAGE VAN APENHEUL AAN CURSUSSEN

inclusief bezoek aan de apen

CURSUS DIERENWELZIJN

- ▶ Minor International Wildlife Management, Van Hall Larenstein
- ▶ 32 studenten

CURSUS GEDRAGSOBSERVATIES

- ▶ Bachelor Biologie, Universiteit Utrecht
- ▶ 12 studenten

CURSUS WILDLIFE CONSERVATION

- ▶ Bachelor Biologie, Universiteit Utrecht
- ▶ 100 studenten

COLLEGE MEASURING WELFARE

- ▶ Bachelor Biologie, Universiteit Utrecht
- ▶ 80 studenten

STAGES

MBO:

- ▶ 2

ONDERZOEKSTAGES EN ONDERZOEKEN

MBO:

- ▶ 2

HBO:

- ▶ 2

UNIVERSITEIT:

- ▶ 22

SAMENWERKINGEN

- ▶ AERES College Barneveld
- ▶ AERES College Barneveld
- ▶ AERES Hogeschool Almere
- ▶ AERES Hogeschool Dronten
- ▶ Antwerp university (Belgium)
- ▶ HAS Den Bosch
- ▶ Hogeschool van de Kunsten (HKU)
- ▶ Johannes Gutenberg University (Germany)
- ▶ TU Delft
- ▶ Universiteit van Amsterdam
- ▶ University of Chester (UK)
- ▶ Universiteit Twente
- ▶ University of Colorado (US)
- ▶ University of Torino (Italy)
- ▶ University of Wolverhampton (UK)
- ▶ Universiteit Utrecht
- ▶ Van Hall Larenstein
- ▶ Wageningen University & Research
- ▶ Zone.college Zwolle
- ▶ Zone.college Deventer

HOE WEET JE OF DIEREN ZICH GOED VOELEN?

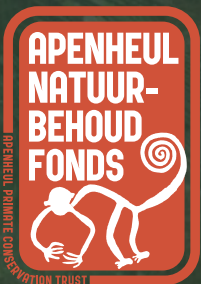
Om die vraag te beantwoorden, ontwikkelde Apenheul samen met de Nederlandse Vereniging voor Dierentuinen (NVD) in 2020 de NVD Dierenwelzijn Methodiek. Een objectievere methode om welzijn te scoren, die ook door andere dierentuinen wordt gebruikt en continu wordt doorontwikkeld.

- ▶ Welzijnsbeoordelingen worden, indien mogelijk, op maat gemaakt voor de betreffende diersoort.
- ▶ In een uitgebreide vragenlijst kijken we per individu naar het gedrag, de fysieke gezondheid, voeding en omgeving.
- ▶ Meerdere zoölogische experts, zoals diervverzorgers, een dierenarts, voedingskundige en gedragsbioloog voeren de welzijnsbeoordelingen onafhankelijk van elkaar uit.

Positief dierenwelzijn is in de eerste plaats natuurlijk belangrijk voor de dieren zelf, maar ook voor conservatieprogramma's van bedreigde diersoorten, educatie, wetenschappelijk onderzoek en het stimuleren van verwondering voor dieren en natuur bij bezoekers. Want als dieren zich goed voelen, vertonen ze meer natuurlijk, soortspecifiek gedrag. En dat is natuurlijk ook heel leuk en leerzaam om naar te kijken!

In een uitgebreide vragenlijst kijken we per individu naar het gedrag, de fysieke gezondheid, voeding en omgeving.

NATUURBEHOUD (WERELDWIJD)

Natuurbehoud is belangrijker dan ooit. Daarom steunen en initiëren we via ons eigen fonds over de hele wereld projecten om apen en hun leefgebieden te beschermen.

Onze projecten zijn gebaseerd op vier pijlers: educatie, natuurherstel, natuurbescherming en onderzoek. Het zijn projecten waar de apen, natuur én de lokale bevolking iets aan hebben. We bieden financiële steun, maar ook mankracht voor de projecten. We wisselen kennis uit én initiëren zelf een aantal natuurbehoudprojecten. Daarnaast werken we al jarenlang samen met andere dierentuinen op het gebied van populatiemanagementprogramma's (EEP's - EAZA Ex situ Programmes). Enerzijds om genetisch gezonde populaties in dierentuinen in stand te houden, anderzijds om reservpopulaties van bedreigde diersoorten in dierentuinen te houden.

EDUCATIE

Met als doel het vergroten van bewustzijn voor de natuur binnen lokale gemeenschappen, is in de helft van de projecten educatie de belangrijkste pijler. Zo kregen bijvoorbeeld **300 tieners** les over het belang van natuur in Peru.

ONDERZOEK

- **10 apensoorten** zijn bestudeerd in Apenheul, waaronder de westelijke laaglandgorilla's, bonobo's, orang-oetans, zwarte brulapen en witschouderkapucijnapen.
- Ook droegen we bij aan onderzoek in het buitenland, onder meer naar gorilla's en slingerapen. Daarnaast steunden we studenten die onderzoek deden naar gibbons, lemuren, orang-oetans en franjeapen in het wild.
- **16 wetenschappelijke publicaties** waaraan Apenheul een bijdrage heeft geleverd.

NATUURHERSTEL

In 7 van onze projecten is herbebossing een belangrijke pijler. Met als resultaat CO₂-reductie en herstel van leefgebieden van apen in het wild. Seeds of Hope (Madagaskar) alleen al plant **3.000 bomen per jaar**. Een project als Hutan (Borneo) zelfs **30.000**.

NATUURBESCHERMING

67% van de apensoorten die we in Apenheul hebben beschermen we ook in het wild.

POPULATIEMANAGEMENT-PROGRAMMA'S

71% van de primatensoorten in Apenheul heeft een kwetsbare of bedreigde status in het wild.

Met €192.800 dragen wij financieel bij aan 20 projecten wereldwijd

Doodshoofdaap (Costa Rica)

Paso Pacífico (Nicaragua)

Slingerapen (Peru)

Pacha Phuyu (Peru)

Titi-project (Peru)

Lion tamarins (Brazilië)

Dwergapen (Brazilië)

Franjeapen (Guinee)

Talapoins (Kameroen)

Gorilla (Congo)

Bonobo (Congo)

**Meerkatten
Tchimpounga JGI**
(Congo)

Rode vari (Madagaskar)

Kroonsifaka (Madagaskar)

Blauwoogmaki (Madagaskar)

My Rainforest, My World (Madagaskar)

Seeds of Hope (Madagaskar)

Orang-oetan HUTAN
(Maleisisch Borneo)

Orang-oetan BNF
(Indonesisch Borneo)

Gibbon (Laos)

TUSSEN DE WILDE GORILLA'S IN CONGO

We willen niet alleen impact maken op de wereld om ons heen, maar ook op onze medewerkers. Zodat zij met nog meer passie onze missie kunnen delen. Daarom bieden we medewerkers sinds 2024 de kans een van onze natuurbeschermingsprojecten te bezoeken. In 2025 reisde diervoorzorgster Sjaak van den Nieuwendijk af naar Congo om wilde laaglandgorilla's te bezoeken.

"Na een intensieve reis van drie dagen kwam ik aan bij de eindbestemming: het kamp van de Wildlife Conservation Society Congo. Dit kamp ligt in het Nationaal Park Nouabalé-Ndoki in Congo. Hier bevindt zich ook het Mbeli Bai gebied, een moerassige, natuurlijke open plek in het regenwoud die dieren aantrekt, waaronder gorilla's. Een perfecte plek om ze een maand lang te kunnen observeren met het onderzoeksteam ter plaatse.

Als je als verzorger ziet waar en hoe de dieren van nature leven, geeft dat een beeld van wat je kunt optimaliseren in een dierentuin. Denk aan de behoeftes aan activiteiten, wat je voert, de manier van voeren en hoe hun leefomgeving eruit ziet. Zo zijn we in Apenheul druk bezig met de plannen voor een nieuw gorillagebied. Hierin willen we het trekken vanuit het bos naar de open plekken bij het water, zoals ik heb gezien in Mbeli Bai, nog meer nabootsen. En natuurlijk deel ik met iedereen die het wil horen mijn ervaringen uit het regenwoud. Zo geef ik door hoe bijzonder de natuur is en dat we er goed voor moeten zorgen."

Als je als verzorger ziet waar en hoe de dieren van nature leven, geeft dat een beeld van wat je kunt optimaliseren in een dierentuin.

DUURZAAM ONDERNEMEN

Duurzaam ondernemen zit in onze genen. We hebben immers een missie: liefde voor dieren en natuur stimuleren. Bij alles wat we doen, houden we rekening met de natuur. Zo willen we de druk op de natuur voorkomen of beperken. Binnen én buiten Nederland werken we aan een betere wereld. We doen 'standaard' dingen, zoals afval scheiden en water en energie besparen. Natuurlijk gebruiken we groene stroom, groen gas en duurzame LED-verlichting. En waar we mogelijkheden zien gaan we nog een stap verder.

SAMENWERKINGEN, PARTNERSHIPS EN INCLUSIEPACT

Apenheul is aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD) en de European Association of Zoos and Aquariums (EAZA). Daarnaast is Apenheul lid van de World Association of Zoos and Aquariums (WAZA), Club van Elf en werken we samen met IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources).

Met het zogenoemde inclusiepact 'Apenheul: Natuurlijk Gastvrij!' worden verbeteringen in onze parkbeleving doorgevoerd die leiden tot een nog betere toegankelijkheid voor bezoekers met een beperking. Voor de toetsing van deze verbeteringen maken we gebruik van Joint Projects (rebellens team).

GEZOND UIT

STADS AKKERS

toegankelijke recreatie

CO₂ UITSTOOT

↓ 7%
t.o.v. 2024

2025 200 ton 2024 215 ton 2023 244 ton

WATER VERBRUIK

↑ 1%
t.o.v. 2024

2025 11.175 m³ 2024 11.067 m³ 2023 15.888 m³

GAS VERBRUIK

↓ 3%
t.o.v. 2024

2025 88.552 m³ 2024 90.967 m³ 2023 105.522 m³

OPGEWekte ZONNE-ENERGIE

20,3%

van ons verbruik zelf opgewekt
180.400 kWh

AANDEEL INKOOP GROENE ENERGIE

99%

888.956 kWh
waarvan 885.778 uit wind

ELEKTRISCHE BELEVERING HORECA

50%

zoveel als mogelijk
lokaal inkopen

DUURZAME WISSELS IN DE HORECA

Ook in de restaurants in ons park gaan we steeds een stapje verder voor een betere wereld! Daarom kijken we elk jaar naar ons aanbod. We lichten drie producten uit die in 2025 zijn vervangen door een duurzamer alternatief.

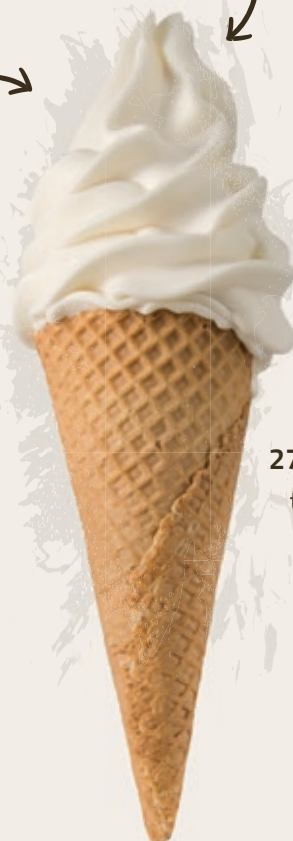
Plantaardig

85% CO2 bespaard
t.o.v. vleeskroket

Voor de zomer
overgestapt op
plantaardig

Palmolievrij

27% CO2 bespaard
t.o.v. softijs van
koemelk

Overgestapt op
statiegeldflesjes

Tussen de 8.000 en
9.500 kWh
minder verpakings-
energie

20.000 flesjes minder
in de glasbak

HELP ONS IMPACT MAKEN

Apenheul is een stichting zonder winstoogmerk. Wij ontvangen geen structurele subsidies voor het uitvoeren van onze missie. Alle inkomsten investeren we in ons park, in natuurbehoud, educatie en het behoud van diersoorten wereldwijd.

Daar kunnen we alle hulp bij gebruiken! Help je mee? Scan de QR code of kijk op apenheul.nl/steun-ons voor een manier die bij jou past.

*Namens de
apen: bedankt!*

WIJ BEDANKEN ONZE SPONSOREN:

Hollander Techniek

Vigilat

MAM's Kinderopvang

SDD

Van Venrooy

BAX Advocaten

Draisma Bouw

SOCIALS

www.apenheul.nl